

Natuur- en Vogelwacht
"De Alblasserwaard"

ONZE WAARD

VOORJAAR 2021 www.nvwa.eu

1969

2021

BESTUUR

Voorzitter	<i>Sjoerd Veerman</i>	Alblasserdam	voorzitter@nvwa.eu
Secretaris	<i>Pieter Bieren</i>	Arkel	secretaris@nvwa.eu
Penningmeester	<i>Sjoerd Swierstra</i>	Bleskensgraaf	penningmeester@nvwa.eu
Bestuurslid	<i>Wim Hoogkamer</i>	Papendrecht	078-6154464
Bestuurslid	<i>Jacques Verhagen</i>	Nieuw-Lekkerland	planologie@nvwa.eu
Bestuurslid	<i>Nel Welschen</i>	Dordrecht	078-6172348
Bestuurslid	<i>Jopie Zwartbol</i>	Alblasserdam	Jzwartbol857@gmail.com
Bestuurslid	<i>vacature</i>		

NVWA ONLINE

Website	www.nvwa.eu
Mail	info@nvwa.eu
Facebook	www.facebook.com/NVWAAlblasserwaard
Twitter	@deNVWA

INLEVERDATA KOPIJ

Zomernummer	1 juni 2021
Herfstnummer	1 september 2021
Winternummer	1 december 2021
Voorjaarsnummer	1 maart 2022

CONTRIBUTIES

Ledenadministratie Elly Hoogkamer
Postbus 171 3350 AD Papendrecht
ledenadministratie@nvwa.eu

IBAN NL60INGB 0001 9974 31	
Volwassenen per kalenderjaar	17,50
Jeugdleden tot 18 jaar	7,50
IVN-lidmaatschap extra	12,00
'Het Vogeljaar' bestaand abonnement	13,00

COLOFON

Secretariaat Postbus 171
3350 AD Papendrecht

IBAN NL85RABO 0113 0630 83
t.n.v. Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard"

NATUUR- EN VOGELWACHT "DE ALBLASSERWAARD"

De vereniging is opgericht op 25 november 1969 en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam op 5 januari 1979 onder nummer 40321641. Artikelen blijven voor verantwoording van de auteurs. Overname is toegestaan, mits met bronvermelding.

Redactie

Anja Hagen, Tom Kalkman en Dick Markesteijn -
redactieonzewaard@nvwa.eu

Opmaak en drukkerij Vanderperk Groep
Oplage 700

Tekening voorkant Een broedende Kleine Plevier
Piet van Meerkerk
Foto achterkant Janny Kleijn

INHOUD VOORJAAR 2021

3	Van de voorzitter	10	De Libellen van Zuid-Holland	17	Ringverslag in de Gors Landhoeve
5	Prijswinnaars kleurwedstrijd en quiz winternummer 2020-2021	12	De winterknot	18	Regionale Energie Strategie en Natuur
	Planten- en insectenwerkgroep	13	Madeliefje	20	Plantenjacht
6	Bestuursverslag 2020	14	Jaarverslag ringgroep Alblasserwaard	23	Activiteiten en werkgroepen
9	Broedvogels in het Alblasserbos 2020	15	Weidevogelwerkgroep voorjaar 2021		

Van de voorzitter

De zevendaagse winter van 2021 ligt achter ons. Het nieuwe leven komt uit en we verwachten een mooie lente. Ook deze lente zal net als vorig jaar helaas zonder allerlei groepsactiviteiten een weg vinden.

In het vorige nummer schreef ik nog dat jullie een uitnodiging voor een (digitale) ledenvergadering bij leven en welzijn op 25 maart aanstaande zou krijgen. Dat gaat echter niet want we hebben nog steeds te maken met beperkingen door de coronapandemie.

Vandaar dat jullie in deze editie van Onze Waard voor het tweede jaar achtereenvolgend een papieren jaarvergadering houden. Verderop in dit nummer een beperkt aantal bespreekpunten/voorstellen van het bestuur. Mocht het later dit jaar weer mogelijk zijn met een grotere groep bijeen te komen, dan wil het bestuur graag een Algemene Ledenvergadering uitschrijven en bijpraten over de vereniging en haar wedervaren sinds maart 2020.

De pandemie heeft allerlei gevolgen. Meest in het oog springend is het afstand bewaren! We waren zo gewend om elkaar met een handdruk te begroeten, een gesprek aan een tafeltje met koffie of thee, een vergadering in een kamer(tje) te organiseren. Dat is nu even voorbij. Velen zijn omgeschakeld naar hele dagen digitaal mensen ontmoeten. Dat kan, maar is voor velen minder plezierig. In de natuur, in het land en op het water vallen de gevolgen wel mee. Je zou zelfs kunnen denken dat het wel goed is voor dieren en planten, wat minder activiteiten. Verkeersbewegingen op de grond en in de lucht zijn duidelijk afgenomen waardoor de verontreiniging door de mens afneemt. Laten we hopen dat dit geen tijdelijk verschijnsel is.

Voor de werkgroep educatie is het in de huidige tijd niet mogelijk om allerlei bijeenkomsten te houden. Andere werkgroepen kunnen op kleine schaal elkaar in het veld ontmoeten. De werkgroep planologie blijft doorgaan met nadenken over regionale energieplannen en plannen voor extra woningbouw.

De knotgroep kan ondanks de beperkingen toch veel werk verzetten. Naar verwachting zullen tijdens de jaarlijkse wintersnoei ongeveer 1000 wilgen worden geknot en zal er ook ander onderhoudswerk worden verricht. Alleen zij gebruiken het streeknatuurcentrum als uitvalsbasis voor het onderhoudswerk.

Werken aan plannen voor het beheer van Slingeland en de instandhouding van dit natuur- en recreatiegebied gaan ook door. Het blijkt nog lastig om met een groep enthousiaste burgers samen een plan op te stellen en uit te voeren.

Roestende Ransuilen in Ottoland (foto: Wil de Wijs)

Wandelen

Positief aan deze tijd van coronapandemie is de grotere aandacht voor het buitenleven. Fietsen en wandelen is een veilige activiteit. Er wordt dan ook volop gefietst en gewandeld. Op een zonnige dag is het drukker dan gebruikelijk, volop mensen die een stukje of een flink eind wandelen. Ons gebied kent een mooi wandelroutenetwerk met een bewegwijzering, gerealiseerd in samenwerking met de gemeenten, Waterschap Rivierland, Vereniging TeVoet, Den Hâneker, WandelNet en vrijwilligers van het netwerk. De meer dan 400 knooppunten zijn te herkennen aan een routepaal met een nummer erop. Je ziet deze nummers op de ruim 60 informatiepanelen langs de routes en ook terug op de kaart. Kijk op <https://wandelenindepolder.nl/wandelroutenetwerk>

Tot slot aandacht voor twee problemen

In december was er in het landelijk dagblad Trouw aandacht voor de Hooge Boezem van de Overwaard bij Kinderdijk. Voorheen bekend om zijn rietvelden en zijn vogelrijkdom. Totdat de Grauwe gans het gebied ontdekte. Komt het riet ooit nog terug, was de vraag. Een belangrijke vraag. De Grauwe gans komt naar het riet van de boezems, daar kunnen de dieren perfect broeden en krijgen ze in alle rust jonkies. Veel jonkies! Vervolgens halen ze hun eten net buiten het boezemgebied uit de eiwitrijke graslanden – dit betekent veel overlast. Het

wordt tijd dat er actie wordt ondernomen om het aantal ganzen wat te verminderen. Voorkomen moet worden dat alle eieren worden uitgebroed. Een provinciale aanpak zoals bekend in het beleid betreffende de muskusrat is dringend nodig. Zowel voor de natuur als voor de boeren. Het unieke boezem-gebied staat op het spel. Ganzen zijn fraaie vogels, maar hun aantal is groter dan het gebied aan kan.

Een andere oproep tot actie zou ik willen doen wat betreft de jacht op de Grutto in Frankrijk. Frankrijk mag ver weg lijken, maar voor de vogels is dat zeker niet het geval. Alle inspanningen in de polder om de Grutto de ruimte te geven worden teniet gedaan door de jacht op deze vogels in Frankrijk. Het mag dan in hun cultuur zitten, onze biodiversiteit lijdt eronder. Misschien gaat u na

versoepeling van de maatregelen weer op vakantie naar Frankrijk. Raakt u in gesprek met iemand daar, kaart deze kwestie eens aan. Het zal helpen om aandacht te vragen voor de inzet van duizenden vrijwilligers en boeren in Nederland en een jaarlijkse subsidie van tientallen miljoenen aan boeren en natuurorganisaties. Be-doeld om de aantallen Grutto's niet verder te laten dalen. Dit staat in schril contrast met de jacht aldaar. De Grutto maakt gebruik van Franse wetlands als tussenstop tijdens de trek, of om te overwinteren en legt daar het loodje... Dat moet stoppen!

Tot slot: houd moed, heb lief, en geniet van de lente. Het begin van betere tijden.

Sjoerd Veerman, voorzitter NVWA

Blauwe reiger (foto: Bea Koetsier)

Prijswinnaars van de kleurwedstrijd en van de quiz uit het winternummer 2020 – 2021

Björn 8 jaar

Anna 3 jaar

Marit 8 jaar

Myrthe 4 jaar

De kleurwedstrijd

We ontvingen een paar prachtige kleurplaten van enkele jonge leden.

De prijswinnaars zijn geworden Björn Erkelens uit Arkel en Anna, Marit en Myrthe Kooij uit Alblasserdam. Zij hebben allen een prijsje verdiend dat ze inmiddels hebben gekregen.

En de quiz-winnaar is:

Voor de quiz is de prijswinnaar geworden G. Van Leeuwen uit Molenaarsgraaf.

Aan zijn oplossingen voegde hij het volgende toe:

“Heel leuk zo’n quiz.

Leerzaam, je leest zo nog eens het één en ander.

Veel bestuurlijke wijsheid toegewenst.

Geniet van de dingen die er zijn.

De merel die alweer fluit.

De futen kijken elkaar weer diep in de ogen.

Een koolmees die een bad komt nemen. Kan nog net voor de vorst invalt.”

Ook hij ontving inmiddels een kleine attentie.

Het bestuur

Planten- en insectenwerkgroep (PIWG)

door Leen den Ouden

Nu al een jaar, liggen bijna alle activiteiten van de PIWG stil. Ook de voorjaarsvergadering is vervallen. Daardoor zijn er ook geen activiteiten gepland.

Zodra de maatregelen het toelaten, zullen we vanaf half april weer kilometerblokken gaan inventariseren.

Excursies zullen ad hoc georganiseerd worden, ook weer mits de maatregelen het toelaten.

Wie op de hoogte wil blijven van de activiteiten, kan zich aanmelden om op de mailinglijst gezet te worden: piwg@nvwa.eu. Je ontvangt dan op onregelmatige tijden ‘PWIG nieuws’. Dit wordt telkens als er iets te melden valt verzonden.

Grote beer (foto: Bea Koetsier)

Bestuursverslag 2020

In plaats van de algemene vergadering die gepland was op 24 maart 2021 doet het bestuur op deze pagina's verslag van de stand van zaken. De nummers van de agenda komen hierna terug.

Agenda:

1. Welkom en mededelingen
2. Financieel verslag en begroting
 - a. Balans 2020
 - b. Verslag kascontrolecommissie 2020
 - c. Benoeming kascontrolecommissie 2021
 - d. Begroting 2021
3. Verkiezing/af treden bestuursleden
Aftredend en niet-herkiesbaar is Jacques Verhaagen.
Kandidaten voor deze vacature planologie kunnen worden gemeld bij de secretaris van de Vereniging, Pieter Bieren, via mailadres secretaris@nvwa.eu

1 Welkom en mededelingen

De voorzitter vertelt dat het bestuur in het afgelopen jaar bijzonder terughoudend is met vergaderen. Een enkel overleg heeft in de grote zaal van het streeknatuurcentrum plaatsgevonden en twee keer in de open lucht. Het is jammer, dat het streeknatuurcentrum niet open kan voor het publiek naar de gezondheid gaat voor.

De jaren 2020 en 2021 zijn daarmee uniek in de halve eeuw dat de vereniging bestaat. Voor de tweede maal op rij kan er geen algemene ledenvergadering worden gehouden.

De vergadering die gebruikelijk op de laatste woensdag in maart wordt gehouden ging op 25 maart 2020 niet door en nu op 24 maart weer niet.

Aan het Streeknatuurcentrum is afgelopen jaar extra (schilder)onderhoud verricht, het knotten is doorgegaan en sommige werkgroepen konden op beperkte schaal ook iets doen.

Het bezoekerscentrum was gesloten, maar de kosten liepen wel door. Beheerder Evert de Groot en zijn vrijwilligers zitten voornamelijk thuis. Je kunt niet blijven schoonmaken en opruimen.

De landschapstuin is wel open voor bezoekers en de vrijwilligers blijven zorgen het onderhoud van de tuin. Net als ook het Stambos en de overige natuurpercelen waar voor wordt gezorgd vanuit de vereniging.

2 Financieel verslag en begroting

2a Balans per 31-12-2020

Alle bedragen in euro's

Balans	2020	2019
Activa		
Gebouw en inventaris	1	1
Overige vaste activa	130.000	127.792
Vorraden bar/winkel	833	2.493
Rekeningen ABNAMRO	48.871	57.751
Rekeningen RABO	12.212	7.064
Rekening ING	2.559	3.749
Liquide middelen werkgroepen	66.805	68.305
Te ontvangen posten	2.500	6.536
Totaal	263.781	273.691

Balans	2020	2019
Passiva		
Algemene reserve	42.000	50.000
Reserve groot onderhoud	67.000	66.256
Vervangingsreserve	33.108	33.000
Reserve legaat	20.575	20.575
Voorzieningen	34.500	38.500
Voorziening werkgroepen	65.000	65.000
Te betalen posten	1.598	360
Totaal	263.781	273.691

2b Verslag kascontrolecommissie

Op woensdag 3 maart 2021 heeft de kascontrole plaatsgevonden. Wij hadden van onze penningmeester digitaal alle bankafschriften van ABNAMRO en RABO ontvangen, alsmede het Financiële verslag van de administrateur. De controle is uitvoerig gedaan. Wij hebben de penningmeester daarna nog verschillende vragen gesteld, waarop hij snel antwoord heeft gegeven.

1. De vereniging heeft tien bankrekeningen. We hebben de bestuursrekeningen gecontroleerd en enkele specificaties gevraagd. We hebben alleen een post gevonden van een adverteerder, die geboekt was als verhuur.
De kascommissie concludeert dat dit onderdeel verder goed verzorgd is.

2. Veel werkgroepen hebben een eigen bankrekening en stellen zelf hun facturen op. Zij verzorgen zelf de administratie van hun inkomsten en uitgaven.
3. Het aantal betalende leden dat "Het Vogeljaar" ontvangt, komt niet overeen met de afdracht door de penningmeester. Dit blijft een bron van zorg.
4. Het viel de kascommissie op dat, hoewel het gebouw al maanden gesloten is, Horesca blijft leveren. Onbetaalde consumpties worden – ook in coronatijd - genuttigd door actieve vrijwilligers.
5. Ook viel het de leden van de kascommissie op dat er nog steeds nieuwe boeken gekocht worden voor de bibliotheek. Maar onze indruk is dat die slecht worden uitgeleend.
6. Samengevat concludeert de commissie dat de financiële administratie op orde is en zorgvuldig gemonitord wordt door de penningmeester en de administrateur.

7. We stellen daarom voor om de penningmeester decharge te verlenen voor het in 2020 gevoerde financiële beleid.

Nieuw-Lekkerland, 5-3-2021

De kascontrolecommissie,

Door Verhagen en Miriam Vermeij

2c Benoeming kascommissie 2021

*Het bestuur stelt voor overeenkomstig het advies van de kascontrolecommissie om het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid.

*Door Verhagen heeft twee jaar deel uitgemaakt van de kascontrolecommissie. Voor haar wordt een opvolger gezocht. Miriam Vermeij was dit jaar voor het eerst lid van de commissie en maakt ook volgend jaar uit van de kascontrolecommissie.

2d Begroting 2021

BATEN		
		2021
INKOMSTEN	Bank Rente	20
	CJIB	1.000
	Contributie Leden	10.000
	Donatie-Gift-Sponsor	1.500
	Nog te ontvangen	2.500
WERKGROEPEN	Knotploeg	5.000
	Schooleducatie	2.000
	Vogels	500
	Weidevogels	1.000
	Projecten-Onderzoeken	1.500
RESULTAAT		-750
BATEN 2021 TOTAAL		24.270

LASTEN		
		2021
Streeknatuurcentrum	Kosten gebouw	11.075
Terreinen	Kosten terreinen	1.100
Vereniging :		11.925
Abonnementen	750	
Administratie	70	
Bank	550	
Bestuurskosten	50	
Blad "Onze Waard"	7.000	
Blad "Vogeljaar"	150	
Inkoop Diversen	530	
Onkosten vergoeding	750	
PR/Marketing/Website	1.200	
Representatie	225	
Vergaderingen	400	
Verzekering WA	250	
Over		170
		24.270

3 Verkiezing/aftreden bestuursleden

Aftredend en niet-herkiesbaar is Jacques Verhagen.

Het bestuur zoekt een nieuwe vrijwilliger voor het bestuur en voor de werkgroep Planologie.

Slotwoord

Voor op- en aanmerkingen op de vergaderstukken kunnen jullie contact opnemen met de voorzitter of secretaris van de vereniging, mailadres voorzitter@nvwa.eu of secretaris@nvwa.eu of telefoonnummer 06 23974997.

Ondanks de beperkingen die de coronacrisis met zich meegebracht heeft, gaan veel vrijwilligers individueel door met hun betrokken werk voor de vereniging. Activiteiten in groepsverband hebben helaas al een paar maanden geen doorgang kunnen vinden. Dat is jammer en veel leden en wij als bestuur missen dit ook. Gelukkig is natuur overal en dat verzacht de pijn enigszins.

Het bestuur spreekt de wens uit dat we als leden snel weer bijeen kunnen komen voor vergaderingen, activiteiten en lezingen in ons mooie Streek-natuurcentrum.

Tot ziens!

Het Bestuur

Viervlek (foto Bea Koetsier)

Broedvogels in het Alblasserbos 2020

door Jan Schoonderwoerd

De broedvogelinventarisatie van het Alblasserbos is in 2020 door de corona maatregelen wat anders verlopen. Sommige delen van het bos zijn niet of nauwelijks geteld.

Zo zijn het oostelijk deel van Oud-Alblas en het westelijk deel van Papendrecht niet geteld. In de wel getelde gebieden kwam de broedvogelstand van zowel het aantal als het aantal soorten ongeveer 15 procent hoger uit dan vorig jaar.

Wat de watervogels betreft is er niet zoveel veranderd, wel broedde er weer een Fuut, wat ook niet ieder jaar het geval is.

Buizerd en Sperwer bleven exact gelijk, twee Buizerds en een Sperwer in Oud-Alblas en nog een Buizerd in Grote Nes.

De Fazant ging van 8 naar 11 roepende hanen en met name in Grote Nes was een flinke toename te zien.

Het Waterhoen kwam op 11 paar. Dat is in bijna elk deel een verdubbeling.

Meerkoeten bleven op een ongeveer gelijk niveau.

Van de beide duivensoorten deed de Houtduif het dit seizoen erg goed, van 19 naar 27 paar. Vooral in Grote Nes, waar hij steeg van één naar zes territoria.

Na vier jaar weer eens roepende Koekoeken in het bos. Behalve in deel Papendrecht had ieder deel er één of zoals in Grote Nes, twee roepende exemplaren.

Doordat Grote Nes nu twee paar Bosuilen telde kwam de stand dit jaar op 3 paar.

De Groene specht was met een gelijk aantal als vorig jaar aanwezig. De Grote bonte specht nam licht toe, van 10 naar 12 territoria.

Ook de Winterkoning en Heggenmus namen licht toe maar de Roodborst bleef op gelijke stand.

De Nachtegaal is de laatste 13 jaar een bijna jaarlijkse broedvogel, deze onopvallend gekleurde zanger broedde dit jaar in Papendrecht en Kortland, in beide gebieden voor de eerste keer.

Merel en Zanglijster maakten beide een sprong vooruit, de Merel van 27 naar 35 en de Zanglijster van 8 naar 12 paar.

De Rietzanger broedde alleen in Grote Nes, daar zijn ook de meeste rietkragen.

De afgelopen 10 jaar hadden we zo'n 5 Bosrietzangers per jaar, dit broedseizoen kwam uit op 7 paar, niet slecht dus.

Kleine karekieten waren alleen in deel Papendrecht met 2 paar aanwezig.

Dit seizoen 4 paar Spotvogels. Deze rode lijstsoort laat de laatste jaren een wat stijgende lijn zien.

Hoewel de Grasmus het landelijk goed doet nam de soort hier dit jaar enigszins af.

De Tuinfluiter en Zwartkop zitten nog steeds in de top tien van de broedvogels.

Vorig jaar had deel Papendrecht de eerste Cetti's zanger, dit jaar hadden Kortland, Grote Nes en Oud-Alblas ieder een paar.

De Tjiftjaf, één van de talrijkste broedvogels van het bos, schroefde zijn stand in de drie getelde delen op van 33 naar 48 broedparen.

De Fitis daarentegen bleef op gelijke stand, hij behoort de laatste jaren tot de schaarse broedvogels, het is hier ook geen optimale biotoop voor deze zanger.

Van nog zo'n schaarse broedvogel, de Grauwe vliegenvanger, broedden twee paar in het bos.

Behalve de Pimpelmees namen de drie mezensoorten in aantal toe. Vooral was dat het geval met de Koolmees in deel Papendrecht, een flink aantal broedde in de daar aanwezige nestkasten.

Boomkruipers waren, althans in de getelde delen, wat minder aanwezig.

De Boomklever werd niet gevonden, hoewel er wel één in het niet getelde deel van Papendrecht heeft gebroed. Van de tropisch gekleurde Wielewaal werd dit seizoen 4 paar genoteerd.

De stand van de Kraaienfamilie bleef zo ongeveer hetzelfde.

Dit geldt ook voor de Vink en Groenling.

Deel Papendrecht meldde een broedgeval van de Appelvink, de laatste keer was dat in 2014 in deel Oud-Alblas. En als laatste (het moest er een keer van komen) twee broedgevallen van de Halsbandparkiet. Deel Kortland en Oud-Alblas, ieder een paar.

Vers van de pers: de libellen van Zuid-Holland

tekst en foto's door Theo Muusse

Libellen zijn hot!

Tenminste, nu ook voor het grotere publiek. Ze krijgen erkenning want ze worden tegenwoordig door meerdere instanties gezien als graadmeter voor een schoon milieu.

Het komt de Zuid-Hollandse libellen dan ook goed van pas dat de waterkwaliteit in onze provincie de laatste jaren sterk is verbeterd. En met die verbetering zijn ook soorten teruggekomen die lange tijd ontevreden waren over ons water. Zo zijn er langs de grote rivieren weer Rombouten te vinden en zijn er in natuurontwikkelingsgebieden al snel meerdere pioniersoorten aanwezig. Deze enorme toename van soorten en aantallen libellen

heeft ertoe geleid dat een groepje fanatieke odonaten sterk de behoefte heeft gekregen om deze verandering eens in kaart te gaan brengen.

In het verleden werd nog wel eens geopperd dat je voor libellen in Noord-Brabant of Overijssel moest zijn. Misschien is dat wel hetgene dat we middels dit boek het meest willen tegenspreken; er is in Zuid-Holland namelijk heel veel te zien op libellengebied. Vele vrijwillige liefhebbers zijn in het libellenseizoen dagelijks in de weer geweest om al deze fraaie insecten in kaart te brengen. De toename kan dankzij een ruime kennis over de vroegere libellenbevolking mooi op waarde worden getoond.

Glassnijder

Dankzij al deze waarnemers kunnen gebieden nu veel beter op waarde worden ingeschat. Vele uren zijn voor praktisch elk gebied nodig geweest om voldoende te weten te komen over de libellenfauna.

Vele instanties hebben het belang van dit boek ingezien en hun bijdrage geleverd. Daarom menen wij, als auteurs, dat dit boek enorm kan bijdragen aan de instandhouding van de rijkdom die de provincie momenteel herbergt. Dat kan, indien nodig, enorm helpen bij het beheer van de diverse natuurgebieden.

In dit boek worden alle soorten besproken die ooit met zekerheid binnen Zuid-Holland zijn vastgesteld. Dat zijn er in totaal 53, een mooi aantal. Over alle soorten worden de belangrijkste gegevens verteld en worden er een verspreidingskaart en enkele mooie foto's getoond. Daarnaast worden prachtige natuurgebieden besproken met de soorten die er voorkomen. Denk aan het Voorne's Duin, de Biesbosch en de Nieuwkoopse Plassen. Een bijzondere toevoeging is het hoofdstuk over de libellen van de grote steden, zoals Rotterdam. Kenmerkend voor de provincie Zuid-Holland en uniek voor dit onderwerp!

We hopen dat iedereen dit boek met veel plezier zal lezen. Alle waarnemers hebben dat ook gehad tijdens het verzamelen van al de gegevens!

Namens de bestuursleden van de Stichting Libellen in Zuid-Holland: Theo Muusse

Grote roodoogjuffer

Viervlek

Zwervende pantserjuffer

De Winterknot ondanks hindernissen een succes

tekst Nik Blom

De knotploeg de Kievit is ondanks de corona toestanden eind december 2020 gestart met de winterknot. Doordat 1 knotgroep wegens de corona niet in staat was om te knotten, kregen wij een groter aantal bomen toebedeeld. Op ons lijstje stond een totaal van 1129 bomen, die van hun pruiken moesten worden ontdaan. En voordat wij aan de slag konden, moesten wij eerst een protocol samenstellen, hoe wij corona-proof konden werken. Alles moest plaatsvinden met inachtneming van de 1,5 meter afstand. Ook moesten we aan vele andere eisen voldoen zoals mondkapjes dragen e.d. Dit is ons gelukt. Op 4 januari 2021 waren wij aan het knotten op de Tiendweg te Nieuw-Lekkerland. Wij kregen bezoek van Mevr. van den Heerik, die van een ochtend knotten een hele leuke fotoreportage maakte. Deze reportage zal t.z.t. worden gebruikt voor het vrijwilligers-gebeuren in de Gemeente Molenlanden.

Op een van onze wegen troffen wij zware knotwilgen aan, waar we soms met vier kettingzagers slechts zes bomen per zager per ochtend van ons lijstje konden afschrijven. Op een van onze knotochtenden werd CODE ROOD afgekondigd. Een enorme hoeveelheid sneeuw werd voorspeld met een stormachtige wind. Het was een ochtend die we verplicht thuis moesten doorbrengen. Inderdaad, er was heel veel sneeuw gevallen, het was een hele witte wereld geworden. Dit leverde ook hele mooie foto's op. Vervolgens volgde een stevige vorstperiode. Dit was wel voor het knotten een pluspunt. We konden weer op het ijs lopen. De takken werden nu snel van het ijs geveegd. Ook werd er volop geschaatst.

Daarna kregen we op een knotochtend weer een CODE ROOD. Er zou een enorme strook gladheid van ijzel en regen over ons land trekken. Gelukkig bleef dit in onze regio uit. We hadden wel last van gladde wegen vlak voor de deur (daar werd namelijk niet gestrooid), maar de doorgaande wegen waren heel goed te berijden en we konden nog op het ijs lopen. De temperatuur liep helaas razendsnel op en een paar dagen later was het ijs onbetrouwbaar geworden en was alle sneeuw verdwenen.

We hebben op het moment dat ik dit artikel schrijf, half februari, nog circa 200 bomen te gaan. Door de corona hebben wij in overleg met het Waterschap een 30-tal bomen van ons lijstje afgestreept en hebben een aantal vrijwilligers zich afgemeld. Hierdoor hadden wij te weinig mankracht om ons totale lijstje af te maken. Maar ik ben enorm trots op onze knotters, die weer en wind en kou hebben getrotseerd om te zorgen dat bijna alle ons opgedragen bomen werden geknot.

Madeliefje

tekst, foto en tekening door Bram van Vliet

In de jaarlijkse Plantenjacht staat het Madeliefje al jaren op nummer één. Het plantje is het hele jaar door bloeiend te vinden, maar de hoofdbloei valt toch wel in mei. Eén van de streeknamen verwijst hier ook naar: Meizoentje. De wetenschappelijke naam is *Bellis perennis*, dat zoveel betekent als 'mooie overblijvende'.

Voor de naam Madeliefje zijn twee verklaringen:

- 'made' is een oud woord voor weide, het plantje is het liefje van de weide, daar groeit het graag.

- Een andere verklaring is dat het een verbastering is van 'maagdelief'. Dat slaat dan op Maria, de moeder van Christus. Bij haar vlucht naar Egypte zou ze een kleed voor Christus geborduurd hebben en daarbij zich in de vinger geprikt hebben. Het bloed druppelde op de grond en daar ontsproten Madeliefjes.... Soms zie je nog het rode bloed aan de uiteinden van de witte lintbloempjes zitten.

In feite is dat rood een gevolg van koudestress, de plant vormt bij lage temperaturen een rode kleurstof.

Dat het Madeliefje het liefje van de wei is klopt niet helemaal. Als het gras te lang wordt krijgt de plant te weinig ruimte. Gazons bieden wat dat betreft meer mogelijkheden. Omdat het bladrozet laag bij de grond zit, gaan de messen van de maaimachines er overheen. De bloemen worden wel afgemaaid, maar laag bij de grond zitten nieuwe knoppen die een paar dagen later al weer 'de kop opsteken'.

Wat één bloem lijkt, is in feite een verzameling van bloemetjes: witte lintbloemen aan de buitenkant en gele ster-vormige buisbloemetjes in het hart.

Er zijn mensen die in hun gazon geen 'onkruid' willen hebben, dus ook geen Madeliefjes. Heb je ze wel? Accepteer het en geniet er van; je bewijst meteen vele insecten een dienst!

Zo massaal zie je ze zelden (in mei)

Jaarverslag ringgroep Alblasserwaard

door Ad Kooij

2020 was een bijzonder jaar waarin we veel minder (jonge) vogels geringd hebben. Door de beperkingen zijn er (veel) minder nest(kasten) controles gedaan en het was een tegenvallend broedseizoen voor de Pimpelmees en Kerkuil.

De dalers	2020	2019
Boerenzwaluw	153	385
Kerkuil	62	151
Pimpelmees	21	63
Spreeuw	46	77
Ringmus	31	51

De stijgers	2020	2019
Zwartkop	119	72
Tjiftjaf	88	46
Kleine karekiet	35	5
Staartmees	26	1
Cetti's zanger	10	1

Daar staat tegenover dat we een groter aantal (door) trekkers hebben gevangen.

Hierbij heb je ook weleens geluk. Op een ochtend 18 Staartmezen tegelijk in één net tikt aardig aan. Van de Kleine karekiet komen er 24 van Gors Landhoeve waar we ook alle Cetti's zangers ringden. De hoogste aantallen Zwartkoppen werden op 13 augustus (31) en 10 september (18) gevangen (SNC). Nieuw in 2020 ten opzichte van 2019, zijn: Baardman, Bosrietzanger, Grote bonte specht, Rietgors, Rietzanger, Sijs en Wilde eend. Soorten die we in 2019 wel vingen en er ditmaal niet zijn: Bonte vliegenvanger, Boomklever, Gekraagde roodstaart, Houtduif, Knobbelswaan en Ransuil.

In totaal ringden we in 2020 42 soorten en in 2019 40 soorten.

De geplande certificeringsbijeenkomst, voor de ringers van Kerkuilen in ons Streeknatuurcentrum, kon door alle beperkingen helaas, nog geen doorgang vinden.

Iedereen die heeft bijgedragen aan het ringwerk wordt weer hartelijk dank gezegd. Een bijzonder woord van dank voor Carl die de ringbaan weer keurig verzorgde en de NVWA voor de financiering van de materialen. En natuurlijk Jan Schoonderwoerd die altijd bereid was om te assisteren.

Overzicht geringde vogels in de Alblasserwaard 2020					
	V	N	V+N	Terug	Totaal
Baardman	2		2		2
Boerenzwaluw	31	153	184	14	198
Boomkruiper	2		2		2
Bosrietzanger	1		1		1
Bosuil		3	3		3
Cetti's zanger	10		10		10
Fitis	1		1		1
Goudhaan	19		19		19
Gr.bonte specht	2		2		2
Grasmus	5		5		5
Groenling	4		4		4
Heggenmus	17		17	4	21
Holenduif		8	8		8
Huismus	9		9		9
Kauw	5	4	9		9
Kerkuil	3	62	65	3	68
Kleine karekiet	35		35		35
Koolmees	50	134	184	33	217
Koperwiek	7		7		7
Merel	19		19	2	21
Pimpelmees	59	21	80	13	93
Purperreiger		36	36		36
Putter	5		5		5
Rietgors	1		1		1
Rietzanger	3		3		3
Ringmus		31	31		31
Roodborst	46		46	4	50
Spotvogel	3		3		3
Spreeuw	2	46	48		48
Staartmees	26		26		26
Steenuil	5	24	29	5	34
Tjiftjaf	85		85	3	88
Torenvalk		21	21		21
Tuinfluit	6		6		6
Turkse tortel	1		1		1
Vink	3		3		3
Sijs	1		1		1
Vuurgoudhaan	9		9		9
Wilde eend	1	10	11		11
Winterkoning	13		13	6	19
Zanglijster	9		9		9
Zwartkop	108		108	11	119
	608	553	1161	98	1259

Jan Schoonderwoerd, bezig met het uithalen van een vogel

Een van de 18 Staatmezen

Weidevogelwerkgroep voorjaar 2021

tekst André Hornstra, foto's Ad Kraaijeveld

Het weidevogelseizoen nadert met rasse schreden. U leest dit artikel in april maar op het moment van schrijven is het 28 februari. Februari 2021 was een maand van uitersten. Exact 14 dagen geleden schaatsten we op de Graafstroom. Het heeft een week lang flink gevoren. In de nachten temperaturen van -10 graden Celsius. Overdag bleef het ook onder het vriespunt. Daarna schakelden we snel over naar 15 graden Celsius en afgelopen weekend (20/21 februari) tikten we bijna de 20 graden aan. IJs en sneeuw verdwenen in recordtijd. 4 dagen na de schaatszondag van 14 februari werden de eerste buitelen-de Kieviten al gesignaleerd door enkele weidevogelvrijwilligers. Het is een genot om naar de baltsende Kieviten te kijken. Ook andere vroeg broedende vogelsoorten worden al actief. De Eksters en Blauwe reigers inspecteren hun oude nest. Meerkoeten zijn alweer bezig hun territorium te veroveren. Ook de eerste baltsende Futen zijn alweer waargenomen. Ganzen maken het helemaal bont. De eerste kuikens zijn al gespot. Kortom: het voorjaar komt er aan!

De afgelopen tijd heeft een enorme groep Kieviten (enkele duizenden) de wintermaanden doorgebracht in de Donkse Laagten. Samen met grote groepen Ganzen (heel veel Brandganzen). Het gaf een prachtig schouwspel als er weer eens een Slechtvalk, Havik of Sperwer over kwam vliegen. Op de grond ben je als prooi erg kwetsbaar. Uiteraard koos de enorme groep Kieviten dan massaal het luchtruim. Een wolk Spreeuwen is prachtig; het Kievitentheater deed er nauwelijks voor onder. Duizenden diamantjes in de lucht. Ik heb geprobeerd het vast te leggen met mijn mobiele telefoon. Ik had er graag een mooie foto van willen maken voor het voorjaarsnummer van Onze Waard. Helaas bleek de mobiele telefoon hiervoor niet geschikt. Soms moet het een beetje mee zitten in het leven. Een dag later ontving ik spontaan een mailtje van weidevogelvrijwilliger Ad Kraaijeveld. Hij bleek hetzelfde te hebben waargenomen en had daar met een goede camera prachtige foto's van gemaakt. Met dank aan Ad kunnen we u toch nog de enorme Kievitenwolk laten zien.

Duizenden kieviten in de Donkse Laagten

Er zitten op dit moment nog steeds heel veel Kieviten in de Donkse Laagten. De komende weken zullen de Kieviten wegtrekken naar de weilanden om daar te gaan broeden.

Zoals gezegd zijn hun vroege soortgenoten al bezig met het baltsgedrag. Het eerste landelijke kievitseizoen zal dan ook niet lang meer op zich laten wachten. Ik schat zo in dat het de eerste week van maart wel zal worden gevonden.

Over een dag of tien zullen ook de eerste Grutto's aankomen in de Alblasserwaardse weilanden. Er zijn al grote groepen Grutto's in de Biesbosch gezien. Ze komen bij van een lange reis en voeden zich met eiwitrijke maaltijden. Ze zijn even klaar met de rijstmaaltijden. De Grutto's moeten weer aansterken en op gewicht komen. Opvetten noemen we dat.

Als de Grutto's de komende weken terugkomen in hun broedgebieden wacht hun her en der een mooie verrassing. Het boerencollectief Alblasserwaard/Vijfheerenlanden heeft nl. in samenwerking met een aantal boeren, ook in onze Alblasserwaard, speciaal voor de weidevogels schotten aangebracht in sloten nabij Gruttorijke percelen. De bedoeling is dat het grondwaterpeil plaatselijk naar een veel hoger niveau wordt gebracht. Niet 80 cm maar 10/20 cm onder maaiveld. De percelen blijven sappig. Niet te verwarren met plasdras-percelen want die staan grotendeels onder water. Dat is nu niet het geval. Het is de bedoeling dat er geen drijf- en kunstmest op deze percelen wordt uitgereden. Alleen een beetje ruige stalmest. Het gras zal er dientengevolge minder snel groeien. Er komen meer kruiden en insecten. Dus meer voedsel voor de kuikens. Deze Grutto-oases worden ook pas later in het seizoen gemaaid. Vaak pas 8 of 15 juni. Het markeren van de nesten kan achterwege blijven want het dient geen doel (er vinden tot 8 of 15 juni geen werkzaamheden plaats). De situatie van 60 a 70 jaar geleden wordt hier nagebootst. We kijken reikhalzend uit naar de eerste resultaten van dit mooie initiatief van het boerencollectief.

Bovengenoemd initiatief past overigens perfect in het landelijke Grutto aanvalsplan. Op 18 november 2020 werd het "Aanvalsplan Grutto" door initiatiefnemer Pieter Winsemius aan minister Schouten van landbouw en Natuur aangeboden. Het aanvalsplan dat gesteund wordt door zes weidevogelprovincies, boerenorganisaties en natuurorganisaties, waaronder Vogelbescherming, werd positief ontvangen door de minister. De minister heeft aangeboden om het plan verder samen uit te werken.

Het aanvalsplan schetst wat er moet gebeuren om de Grutto en met de Grutto ook andere weidevogels te redden. Het plan legt de nadruk op het creëren van grote aaneengesloten weidevogelgebieden met optimaal beheer. Die gebieden hebben een open karakter, geen bosjes maar een weids uitzicht, een hoog waterpeil, kruidenrijk grasland waar laat gemaaid wordt en weinig roofdieren. Bijzonder aan het plan is dat het niet alleen perspectief biedt aan de weidevogels maar juist ook aan de boeren die hun land optimaal voor de Grutto bewerken. Het biedt een verdienmodel voor boeren gekoppeld aan weidevogelbeheer.

Bij het zien van de naam van "Grutto Aanvalsplan" is het voor ingewijden gelijk helder dat het hier gaat om een reddingsplan voor de Grutto. Voor niet ingewijden blijkt dit soms toch wat anders te liggen. Zo kreeg ik recent de vraag waarom wij toch de Grutto gaan aanvallen aangezien het al niet zo goed met deze weidevogel gaat.... Wellicht had een iets andere naam voor het reddingsplan voor de Grutto de lading beter gedekt. Hoe dan ook, we zijn heel blij met al deze aandacht voor onze nationale vogel: de Grutto.

Ik ga graag in een later nummer van Onze Waard iets dieper in op dit rapport. Voor wie niet kan wachten: een samenvatting van het rapport is te downloaden op de site van Vogelbescherming Nederland (www.vogelbescherming.nl).

Ringverslag in de Gors Landhoeve

Tekst en foto's Ad Kooij

In het zomernummer van Onze Waard 2020 schrijft Nieck Alderliesten over zijn muizenonderzoek op, o.a. Gors Landhoeve. Een getijdengebied in de Lek op de grens van Nieuw Lekkerland en Streefkerk. Dit is ook een van de locaties waar we proberen vogels te vangen en te ringen. De soort waar de meeste aandacht naar uitgaat is de Cetti's zanger. In de Biesbosch loopt een RAS project (zoveel mogelijk oude(r) vogels terugvangen) voor deze soort waar ik ook (on)regelmatig aan mee doe.

Het gebied Gors Landhoeve is zoals al gezegd een getijdengebied wat toch de nodige beperkingen geeft. De beste vangtijden zijn 's morgens vroeg, dus wil je daar, in het voorjaar / zomer, een beetje redelijk je gang kunnen gaan dan moet het om ongeveer 09.00 uur laag water zijn. En dan ook nog eens rustig weer, liefst bewolkt met weinig wind. Dan vallen er veel dagen af. En op de dagen die dan geschikt zouden zijn heb je soms andere verplichtingen. Het aantal vangsten is daarnaast dit jaar ook behoorlijk beperkt door de Corona perikelen. Dit jaar, 2020, is acht maal een poging gedaan om wat vogels te vangen.

De vangsten werden gedaan met behulp van een aantal mistnetten. Lengten van 6, 9, en 12 meter werden in wisselende samenstellingen gebruikt.

De vangsten gebeurden in het meest oostelijke en het meest westelijke deel. Op beide locaties waren zingendes Cetti's zangers aanwezig, waarvan er verschillende gevangen zijn.

Ondanks het lage aantal vangpogingen die ook niet elke keer wat opleverden, kwamen er toch nog 10 Cetti's zangers op de ringlijst te staan, allemaal mannen. Dit

Totaal overzicht ringwerk 'Gors Landhoeve' 2020					
Soort	Geringd			Terugvangst	Totaal
	Volgroeid	Nestjong	V + N		
Cetti's zanger	10		10		10
Tijftjaf	8		8		8
Winterkoning	1		1	1	2
Heggenmus	1		1		1
Kleine karekiet	12		12	2	14
Pimpelmees	16		16		16
Merel	1		1		1
Zwartkop	1		1		1
Baardman	2		2		2
Roodborst	4		4		4
Koolmees	1		1		1

zal mede veroorzaakt worden doordat we ze lokken met zang. En...een territorium dient ten slotte verdedigd te worden. Alle exemplaren waren ongeringd.

In totaal vingen we 60 vogels verdeeld over 11 soorten. Hierbij waren 3 terugvangsten. En die zijn best interessant. De twee Kleine karekieten (hingen gelijktijdig in één net) bleken in België geringd te zijn. Eén is op 12 augustus 2018 in Lebbeke geringd als een eerste kalenderjaar vogel en werd hier teruggevangen op 18 juni 2020. Van de andere vogel zijn de gegevens nog niet bekend. De Winterkoning, die op 28 december gevangen is, werd op 29 september 2017 in ditzelfde gebied geringd. Al een aardige leeftijd daar de gemiddelde leeftijd 0,5 jaar is. De oudst bekende Winterkoning is 7 jaar geworden. Leuk was ook de vangst van een koppeltje Baardman en vrouw.

Met dank aan dhr. P. van der Gaag van Rijkswaterstaat die toestemming verleende om daar te mogen vangen.

Vanglocatie oostkant

Cetti's zanger

Regionale Energie Strategie (RES) en Natuur

door Jacques Verhagen

We hebben wereldwijd een klimaatprobleem en een ecologisch probleem. Een van de oorzaken hiervan is onze huidige economie. De wetenschap onderschrijft de relatie tussen klimaat en ecologie. In de samenleving en bij de overheid ligt in Nederland de nadruk duidelijk op klimaat.

Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het klimaatplan: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). We gaan met elkaar de CO₂-uitstoot sterk verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. We moeten onze huizen beter isoleren en afzien van het gebruik van fossiele brandstof. Dit heet energie neutraal. Wat we aan energie gebruiken moeten we zelf produceren, door zon en/of warmte uit de bodem of lucht.

Landelijk wordt gekeken naar duurzame grootschalige energieopwekking via wind, zon en biomassa. Op zee worden windturbines geplaatst, op land windturbines, zonne-energie op daken en velden, biomassa veelal via het kappen van bomen en uit afval. De KNAW (Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen) heeft in 2015 aangegeven dat biomassa niet duurzaam is. Het verbranden van een boom op basis van CO₂ neutraal, terwijl de boom 20-40 jaren nodig heeft om volwassen te worden, waarbij het bos en bodemstructuur bij het kappen van de bomen wordt vernietigd, is niet duurzaam. Om de burger in de energietransitie mee te nemen heeft de overheid Nederland verdeeld in 30 energieregio's om te onderzoeken waar en hoe het beste duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. U mist waterstof. Waterstof is geen energiebron. Waterstof is een opslagmedium, waar energie opgeslagen kan worden; gelijk aan een accu of batterij. Waterstof is onder druk vloeibaar, zodat waterstof net als LPG bij de pomp getankt kan worden.

Het Nationaal Programma RES (Regionale Energie Strategie) ondersteunt de regio's bij het maken van de RES'en door kennis te ontwikkelen en te delen, procesondersteuning te bieden en een lerende community te faciliteren. Eenvoudig betekent dit dat burgers mogen participeren bij de vaststelling van de wijze van duurzame energie (wind en/of zon) en de locatie waar dit gewenst is. In onze regio is dat de RES Alblasserwaard (Gorinchem en Molenlanden) en de RES Drechtsteden, waarin Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Papendrecht en Alblasserdam vertegenwoordigd zijn. Een aandachtspunt bij de RES is dat het financiële rendement van duurzaam opgewekte energie ten goede komt aan

de regio en niet verdwijnt naar het buitenland. Daarvoor zijn er energiecoöperaties ontstaan waarin burgers kunnen investeren.

De energiecoöperatie in Alblasserwaard en Vijfheerenlanden is "De Knotwilg".

Dit is de organisatie. Over natuur en biodiversiteit heeft U nog niets gelezen.

Ik moet concluderen dat er weinig tot geen aandacht is voor natuur en biodiversiteit binnen de RES'en. In Zuid-Holland bespreken natuurorganisaties dit onderwerp binnen de Zuid-Hollandse Natuur- en Milieufederatie, waarbij binnen de energiecoöperatie langzaam de aandacht voor natuur ontstaat. Het basisdocument voor de invloed van windenergie op vogels en vleermuizen is de Nationale windmolenrisicokaart van SOVON en het "Protocollen vleermuisonderzoek bij windturbines" van bureau Waardenburg.

Verder is er overleg met IVN Drechtsteden, Hoeksewaards Landschap en energiecoöperatie Drechtsteden met als doel de natuur meer op de kaart te zetten.

Windturbines

Natuurorganisaties in Zuid-Holland geven de voorkeur aan relatief hoge windturbines.

Liever twee windturbines van 200m dan 20 stuks van 20m-35m. Het versturende effect op het landschap is groter bij veel lage windturbines dan bij een gering aantal hoge windturbines.

De plaatsing van de hoge windturbines moeten wel op locaties komen bij bedrijventerreinen en langs wegen waar in de directe omgeving geen woonbebouwing is.

We zien nu dat in Molenlanden windturbines met een hoogte van 20m bij boerderijen langs de ruilverkavelingswegen geplaatst mogen worden. Daarbij wordt niet gekeken op het effect bij erfvogels en vleermuizen. LTO onderzoekt zelfs windturbines tot 35m bij boerderijen. Ik hoor nu al klachten over schitteringen van de aanwezige windturbines van 20m.

De gemeenten in de regio willen daarnaast hoge windturbines plaatsen langs de A15, op plaatsen waar de vogeltrek het grootst is. Dit is voor ons niet acceptabel.

Op de site van Nature Today schrijven wetenschappers van het Vogeltrekstation NIOO-KNAW, de universiteit van Wageningen en de Radbouduniversiteit:

"1 procent extra sterfte per jaar resulteerde in een afname van 2 tot 24 procent van de populaties van de verschillende vogelsoorten na tien jaar. Een jaarlijkse extra sterfte door windturbines van 5 procent bovenop

Foto: Samuel Faber via Pixabay

de natuurlijke sterfte resulteerde in een afname van de populaties met 9 tot 77 procent na tien jaar. De spreeuw bleek de grootste afname te laten zien. De grutto, de lepelaar, ooievaar, zeearend en bruine kiekendief bleken het minst gevoelig. Kortlevende soorten zoals de spreeuw hebben van nature al een hoog sterftecijfer en zijn daardoor zeer gevoelig voor een procentuele toename van extra sterfte.”

Wij als Natuur- en Vogelwacht “De Alblasserwaard” ondersteunen de voorkeur van hoge windturbines, maar wel op plaatsen waar de vogeltrek en vleermuizen minimaal is. Wij zijn benaderd door energiecoöperatie “De Knotwilg” om samen met Eneco te kijken naar locaties waar windturbines acceptabel zijn. Hiervoor zal aan SO-VON of een ander bureau gevraagd worden dit te onderzoeken. Wij zijn verheugd over deze toenadering van de energiecoöperatie. De gemeenten in de regio Alblasserwaard hebben niets met natuur in relatie tot klimaat, dit in tegenstelling tot de Drechtsteden, waar natuur als een aandachtspunt wordt gezien en hierover digitaal overleg plaats vindt.

Zonneweiden

Wij staan niet te juichen voor zonneweiden of zonnenvelden. Elektriciteit via zonne-energie kan het best opgewekt worden met zonnecollectoren op daken van gebouwen. Vooral platte daken zoals bij bedrijfsgebouwen en flats hebben de hoogste opbrengst van zonne-energie omdat de panelen in de meest gunstige richting geplaatst kunnen worden.

Prof. Jan Rotmans, de energiedeskundige bij uitstek, is van mening dat als we alle daken voorzien van zonnecollectoren, er geen zonneweiden meer nodig zijn.

Door de schaduw van de zonnepanelen neemt het bodemleven toe. Ecologisch gezien lijkt dit goed. Helaas is het voor vogels moeilijk om er te foerageren. Tussen de panelen kan de predator je zien. Ook landschappelijk past het niet in ons gebied.

Er is veel in beweging. De Natuur- en Vogelwacht “De Alblasserwaard” volgt de ontwikkelingen en zet zich in om samen met andere organisaties, overheden en belanghebbenden, te sturen naar meer aandacht voor natuur bij de realisatie van klimaatmaatregelen. Klimaat en biodiversiteit horen bij elkaar.

Plantenjacht

Tekst en foto's door Bram van Vliet

Na de winterweek in februari en het daarna uitbarstende voorjaar lijkt de Plantenjacht al weer ver achter ons te liggen. Toch nog een terugblik.

Plantenjacht, wat is dat?

Elk jaar organiseert de stichting Floron dit evenement. Het is de bedoeling dat je tussen 25 december en 3 januari een wandeling van ongeveer een uur maakt en daarbij alle bloeiende wilde planten die je tegenkomt, noteert.

In de Alblassterwaard deden acht mensen aan de telling mee en zijn er 16 lijsten ingevoerd (Zie het kaartje).

Omdat ik zelf elke dag een wandeling heb gemaakt met steeds een andere route, zijn er meer lijsten dan deelnemers. En vandaar ook de concentratie van stippen rond mijn woonplaats Hardinxveld.

Als we even inzoomen op de Alblassterwaard en de resultaten naast die van de landelijke resultaten leggen, zie we het volgende:

De top drie van de Alblassterwaard komt aardig overeen met de landelijke top drie.

Hanneke Waller was in de Alblassterwaard de topscorer

met een lijst van 33 soorten (de landelijke topscorelijst bevatte 77 soorten, gevonden door Karel Gort).

In de Waard werden gemiddeld 19 soorten per lijst gevonden, aanzienlijk meer dan het landelijk gemiddelde. 29 soorten zijn maar één keer waargenomen.

Echte voorjaarsbloeiërs als Speenkruid en Klein hoefblad zijn niet gezien. De Hazelaar kun je wel bij de voorjaarsbloeiërs rekenen en werd één keer genoteerd.

De vijf in de tabel genoemde soorten zijn echte jaarrond bloeiërs. De meeste andere soorten zetten hun bloei voort tot de eerste strenge nachtvorst en leggen dan het loodje. Omdat er tot de kerst weinig vorst aan de grond

Resultaten Plantenjacht

	landelijk	Alblassterwaard
aantal deelnemers	891	8
aantal tellingen	1697	16
aantal bloeiende soorten	624	77
hoogste aantal soorten op één lijst	77	33
top drie nr.1	Madeliefje	Madeliefje
top drie nr.2	Straatgras	Herderstasje (landelijk op de 5e plaats)
top drie nr.3	Klein kruiskruid	Paarse dovenetel, Straatgras, Vogelmuur
gemiddeld aantal soorten per lijst	14,9	19

is geweest, zie je dit jaar de plantenjacht gemiddeld wat meer soorten dan andere jaren. Over enkele soorten verbaas je je dat ze bloeien. Bijvoorbeeld de Scherpe zegge, een soort die in mei bloeit en die ik nu (overigens net als een jaar eerder op dezelfde plek) zag bloeien. Zo zijn er wel meer te noemen: Kweekdravik, Hazenpootje, Kleine ooievaarsbek.

Wie meer wil weten over de Plantenjacht kan de site van Floron bezoeken: (www.Floron.nl/plantenjacht)

Vanwege de coronamaatregelen zijn onze geplande plantenjachten van de Plantenwerkgroep niet doorgegaan.

We kijken uit naar de zomer, maar houd voor het eind van 2021 de Plantenjacht in de gaten!

**BRUILOFTEN
VERGADERINGEN
EVENEMENTEN**

Goed geregeld!

WWW.TILGROEP.NL

Const. Huygenslaan 6 | 3351 XC PAPENDRECHT
T: 078-6157889 | F: 078-6429661 | G: 06-53257066
www.visserhoveniers.nl

Waar mogen wij u heen brengen?

SNELLEVLIE
TOURINGCARS

T (078) 69 20 120
info@snellevliet.nl

www.snellevliet.nl

Travel. Meet. Enjoy.

landwinkel
De Fruitheerlijkheid

Proef het landleven!

Kerkbuurt 56
Papendrecht
tel. 078-6440599
openingstijden
ma. t/m do.
13.30 uur-17.30 uur
vrijdag
8.30 uur-20.00 uur
zaterdag
8.00 uur-17.00 uur

FRUIT
veel fruit uit eigen boomgaard
AARDAPPELEN EN GROENTEN
ook biologische groenten
GESCHENKPAKKETTEN
STREEKPRODUCTEN
"Heerlijkheid van Papendrecht"
Jam, sap, saus
van fruit uit eigen boomgaard

www.fruitheerlijkheid.nl

DE ONDERNEMER DIE ZICH
OPTIMAAL KLANT VOELT.
DAT IS LUKASSEN & BOER!

LUKASSEN
&
BOER

SCHADEVERZEKERINGEN - VERZUIMREGIE - PENSIOEN & FINANCIAL PLANNING

De ondernemer die zich met zijn bedrijf optimaal klant voelt, dat is onze missie!
U zult dat direct merken, vanaf het eerste contact. Het zit opgesloten in ons DNA.

Samen met ons team van 35 mensen zijn we dagelijks in touw om bij te dragen aan het succes van

uw onderneming. We doen dat met verzekeringsproducten en diensten die speciaal voor u bedacht en ontwikkeld zijn. Deskundigheid, innovatie en klantbelang zijn voor ons vanzelfsprekende waarden. Wat ons bijzonder maakt? Dat we ons werk doen met Hart en Ziel! Iedere dag weer.

 ...MET HART EN ZIEL

Lukassen & Boer B.V.
De Wederik 10 • Postbus 1001 • 3350 CA Papendrecht
T +31 (0) 78 61 51 388 • E info@lukassenboer.nl
W www.lukassenboer.nl

Solide en gedegen

Aannemen en uitvoeren van:

- het bouw- en woonrijp maken van (bedrijfs)terreinen
- grond-, straat- en rioleringswerken
- groen- en bodemsaneringswerken
- alle voorkomende sloopwerken

GS DE GROOT & SCHAGEN
AANNEMINGSBEDRIJF B.V.

Lelystraat 101 3364 AH Sliedrecht
(0184) 41 62 33 (0184) 41 88 79 www.degroot&schagen.nl

Zand, grind of grond nodig?

Directe levering los gestort of in Big-Bag.

Openingstijden:

maandag t/m vrijdag
7.00 uur tot 17.00 uur
zaterdag
8.00 uur tot 12.00 uur.

Bij Van Vliet Sliedrecht bent u aan het juiste adres voor levering van zand, grind, mijnsteen en tuingrond. Voor verhardingen leveren wij diverse soorten granulaat. Ook kunt u bij ons uw grond, puin- en tuinafval inleveren. Bestellen via de website en telefonisch.

www.vanvliet-sliedrecht.nl

Industrieweg 27
3361 HJ Sliedrecht
T 0184 415 501
E info@vanvliet-sliedrecht.nl

VAN VLIET
SLIEDRECHT

Activiteiten & werkgroepen

Activiteiten en werkgroepen	contactpersoon	telefoon /e-mail
Advertenties 'Onze Waard'	Door Verhagen	0184-682235
Amfibieën- en Vissenwerkgroep	Bastiaan van de Wetering	06-17530641
Bibliotheek	Leen den Ouden	078-6153280
Educatie en IVN-werkgroep	Nel Welschen Miriam Vermeij	078-6172348 scholen@nvwa.eu
Exposities Kunst	Ellie Snoeren	078-6151269
Gebouw (SNC)	Wim Hoogkamer	078-6154464
Horeca-bar	Evert de Groot	0184-412618 b.g.g. 06-11172903
Illustraties	Piet van Meerkerk	0184-683301
Kinder-doe-hoek	Nel Welschen	078-6172348
Knotploeg "De Kievit"	Nik Blom	0184-652249
Ledenadministratie	Elly Hoogkamer	ledenadministratie@nvwa.eu
'Onze Waard' kopij	Bram van Vliet	redactieonzewaard@nvwa.eu
Planologie	Jacques Verhagen	0184-682235
Planten- en Insectenwerkgroep	Bram van Vliet	0184-617245
Public Relations (PR)	Pieter Vink	pr@nvwa.eu
Themagroep	Heleen Roest	0184-681725
Vogelwerkgroep	Pieter Bieren Richard Slagboom	06-30344431 06-49201029
Tuinwerkgroep	Leen den Ouden	078-6153280
Weidevogelwerkgroep	Theo Bakker André Hornstra	06-24975448 06-46832779
Zoogdierenwerkgroep	Nel Welschen	078-6172348

Wintertaling bij de Donkse Laagten (foto André Hornstra)

Streeknatuurcentrum Alblasserwaard

'Onze Waard' is het vier keer per jaar verschijnende mededelingenblad van de Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard" ... al 50 jaar uw eigen natuurvereniging

De vereniging heeft ten doel:

- Het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het landschap, de natuur en het milieu in de Alblasserwaard en het gezamenlijk beleven daarvan.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door:

1. Het bevorderen van het natuur- en milieubesef door middel van educatieve activiteiten.
2. Het beschermen van flora, fauna en landschap.
3. De studie over de flora, fauna en landschap.
4. Het meewerken aan het in stand houden van door particulieren of organisaties, in de Alblasserwaard, verworven natuurgebieden.
5. Het waken tegen water-, bodem- en luchtverontreiniging.
6. Het toetsen van planologische voornemens en het eventueel hierop reageren door middel van gefundeerde bezwaarschriften.

Matenaweg 1

3356 LS Papendrecht

Tel. 0184-412618

www.nvwa.eu

Openingstijden:

In de zomer

vanaf 1 april t/m 30 september

Dinsdag t/m zaterdag van 10.00 - 17.00 uur

In de winter:

vanaf 1 oktober t/m 31 maart

Woensdag van 12.00-16.00 uur

Zaterdag van 10.00-17.00 uur

Andere dagen op afspraak

1969

2021

52 jaar NVWA

Bezoek ons op

Facebook